

Ziek verklaard

door Peter de Rijk

Gewoon en *normaal* zijn woorden die we de afgelopen jaren te pas en te onpas hebben gebruikt of gehoord. Maar hoe ziet het leven eruit als je de waarde van woorden gaat betwijfelen? Wanneer je goed en fout, god en liefde en nog vele andere begrippen als ‘onwoorden’ ziet. Dat je ze ziet als afspraken en dat wat fout is dáárom bestraft moet worden. Hans, het hoofdpersonage in *Liefde is een onwoord*, worstelt met dit probleem. Zijn moeder leerde hem wat onwoorden waren, dat liefde niet zonder haat kon, zoals leven niet zonder dood. Ze heeft Hans met de nodige dilemma’s opgezaald, waarover hij nadenkt in de psychiatrische kliniek waarin hij zit opgesloten. Jos van Daanen zet in deze roman veel van wat we voetstoots voor waar aannemen op scherp. Iemand die moordt is immers slecht. Toch weet Van Daanen door het verhaal van Hans door vele vertellers te laten vertellen ons aan het twijfelen te brengen. Is Hans werkelijk zo gek als anderen hem vinden? Is hij wellicht het slachtoffer van anderen? Deed hij niets anders dan dat wat zijn moeder van hem verlangde en welke rol speelde zijn zuster in zijn levensverhaal? Hoogstens zijn vader durven we enigszins van schuld vrij te spreken... Bril, de psychiater van Hans, gaat over zijn weekendverlof, de vrijheid die hij nodig heeft om naar de waarheid op zoek te gaan. Bril, juist de man in wie we vertrouwen zouden moeten hebben, heeft zijn zoon Ruben op moeten laten nemen. Hij zit met hetzelfde probleem als Henk, de vader van Hans: wat moet je met een kind waarvan de toerekeningsvatbaarheid onduidelijk is? In hoeverre Bril zelf alles op een rij heeft, mogen we betwijfelen. Hierdoor gaan we steeds meer vertrouwen in het verhaal van Hans en zijn onschuld geloven. Tel daarbij op dat we de dagboeken van zijn moeder en daarmee haar levensgeschiedenis kunnen lezen en het mag duidelijk zijn dat we onze mening over Hans en zijn familieleden steeds opnieuw moeten bijstellen. Want de twijfel blijft doorspelen. Wat als hij inderdaad zo gevaarlijk is en zijn moeder zonder problemen heeft vermoord en jaren later zijn vader zware verwondingen toebrengt? In dat geval is hij een lopende tijdbom die allesbehalve vrij mag

komen. Naarmate we doorlezen leren we de beroerde jeugd van Hans kennen dankzij een moeder die hem al haatte voordat hij geboren werd. Gekker nog lijken echter op den duur de 'normale' dialogen, vol onwoorden die ons als lezer confronteren met de waarheid van de woorden die we gebruiken. 'Als we mijn toestand dan vanuit dat perspectief bekijken, is mijn gedrag niet eens afwijkend, toch? Of ziek? Dan zou ik hier niet hoeven zijn?' Van Daanen zet ons aan tot denken!

Jos van Daanen - *Liefde is een onwoord*

Uitgeverij In de Knipscheer

ISBN 978 94 93214 40 8

Bron: *Straatjournaal* , nr.287, februari 2022